

**ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ, ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΝΕΟΛΑΙΑΣ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΑΝΩΤΕΡΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ
ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ**

**ΓΡΑΠΤΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΕΓΓΡΑΦΗ ΚΑΙ ΚΑΤΑΤΑΞΗ
ΣΤΟΥΣ ΠΙΝΑΚΕΣ ΔΙΟΡΙΣΙΜΩΝ (2021)**

Γνωστικό αντικείμενο: Γνώση Ελληνικής Γλώσσας (101)

Ημερομηνία και ώρα εξέτασης: Σάββατο, 13 Νοεμβρίου 2021, 10:00 – 13:00

**ΤΟ ΕΞΕΤΑΣΤΙΚΟ ΔΟΚΙΜΙΟ ΑΠΟΤΕΛΕΙΤΑΙ ΑΠΟ ΕΝΝΕΑ (9) ΣΕΛΙΔΕΣ
ΟΛΕΣ ΟΙ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΝΑ ΔΟΘΟΥΝ ΣΤΟ ΤΕΤΡΑΔΙΟ ΑΠΑΝΤΗΣΕΩΝ**

ΜΕΡΟΣ Α΄: ΚΑΤΑΝΟΗΣΗ ΓΡΑΠΤΟΥ ΛΟΓΟΥ (40 ΜΟΝΑΔΕΣ)

I. ΚΕΙΜΕΝΟ ΓΙΑ ΠΕΡΙΛΗΨΗ (10 ΜΟΝΑΔΕΣ)

Κείμενο I: Η μάθηση στην εποχή της πανδημίας

Αν ορίσουμε την οικονομία ως την τέχνη της διαχείρισης και της επένδυσης των σπάνιων πόρων, τότε θα κατανοήσουμε εύκολα ότι η σχέση μας με τον εαυτό μας είναι πρωτίστως «οικονομική», αφού για τον καθένα από εμάς ο εαυτός μας είναι ο πιο σπάνιος πόρος, καταδικασμένος μάλιστα να στερέψει σε ένα όχι και τόσο μακρινό μέλλον. Όταν μάλιστα η μέρα αυτή μοιάζει αναπάντεχα να πλησιάζει λόγω της πανδημίας, τότε η φροντίδα του εαυτού μας γίνεται επιτακτική. Αυτή ακριβώς η έκτακτη κατάσταση ανοίγει ένα παράθυρο στη σχέση μας με τον εαυτό μας και με τον κόσμο.

Στην πραγματεία του για το «Ανθρώπινο Κεφάλαιο» (1964), ο βραβευμένος με το βραβείο Νόμπελ οικονομίας το 1992 Γκάρι Μπέκερ (1930-2014) αποδεικνύει μέσω στατιστικής συσχέτισης ότι η εκπαίδευση εξασφαλίζει υψηλότερα εισοδήματα. Αναλύοντας τα εισοδήματα των Αμερικανών απόφοιτων ανώτατων ιδρυμάτων καταλήγει στο συμπέρασμα ότι όσοι έχουν πτυχίο πανεπιστημίου έχουν καλύτερη επαγγελματική αποκατάσταση και πληρώνονται συστηματικά καλύτερα από όσους δεν έχουν. Ο Μπέκερ κάνει τη διαπίστωση ότι η ευφυΐα, η μάθηση ή η δεξιότητα προσδίδει αξία στο άτομο. Πιο συγκεκριμένα, του προσθέτει μεγαλύτερη ικανότητα παραγωγής κέρδους, αν θεωρήσουμε ότι ο κάθε εργαζόμενος αποτελεί ατομικό κεφάλαιο που επενδύεται στην αγορά εργασίας.

Στην πραγματικότητα, υποστηρίζει ο Μπέκερ, η ικανότητα για εργασία επενδύεται όπως ακριβώς και οι άλλες μορφές κεφαλαίου, επί παραδείγματι το χρήμα ή η γη. Με αυτόν τον τρόπο, ο οικονομολόγος μπορεί να υποστηρίξει ότι στην πραγματικότητα ο μισθός είναι η απόδοση του ανθρώπινου κεφαλαίου του εργαζομένου. Υπό αυτήν την έννοια, το ανθρώπινο κεφάλαιο είναι ένα πλεονέκτημα που συνίσταται στην καλλιέργεια της ανθρώπινης νοημοσύνης, συλλογικής ή ατομικής. Για παράδειγμα το θεσμικό πλαίσιο και

ο πολιτισμός ενός κράτους είναι συλλογικά ανθρώπινα κεφάλαια, τα οποία επιδρούν σημαντικά στον πλούτο των εθνών.

Μελετώντας τις θέσεις αυτές στο σεμινάριό του για την «βιοπολιτική» στο Κολέγιο της Γαλλίας το 1979, ο Μισέλ Φουκώ καταλήγει σε ορισμένα αξιολογημένα συμπεράσματα. Αυτό που εκτιμά ιδιαίτερα ο Γάλλος φιλόσοφος είναι η χρησιμοθηρική πλευρά της παιδείας, επειδή ξεφεύγει από τη συνήθη και ξεπερασμένη ηθικιστική και πατερναλιστική θεώρηση. Εξάλλου, αυτή η θεώρηση είχε αναδείξει μια εντελώς αναχρονιστική αντίληψη του ανθρωπισμού, σύμφωνα με την οποία για να γίνει κανείς «καλύτερος άνθρωπος» έπρεπε να έχει σπουδάσει. Αν αναλογιστεί κανείς πόσα εκατομμύρια απατεώνων έχουν λαμπρή ακαδημαϊκή παιδεία και πόσα δισεκατομμύρια έντιμων ανθρώπων δεν διαθέτουν παιδεία, τότε γίνεται εύκολα κατανοητό πόσο εσφαλμένη ήταν αυτή η θέση.

Ο Φουκώ εντάσσει την απόκτηση ανθρώπινου κεφαλαίου στον ευρύτερο προβληματισμό του για τη σωκρατική «επιμέλεια εαυτού». Οτιδήποτε κάνει ο άνθρωπος για τον εαυτό του μπορεί να θεωρηθεί ως επένδυση στο ανθρώπινο κεφάλαιό του. Η κατανάλωση, η ενασχόληση με τον αθλητισμό, τη μουσική, τον κινηματογράφο ή με άλλα χόμπι, οι καθημερινές του συναναστροφές ή ο χρόνος που περνάει με την οικογένειά του, με τους φίλους και τις παρέες του, τα ταξίδια ή οι διαδικτυακές περιπλανήσεις αποτελούν εξίσου επένδυση όπως και η φοίτηση στο σχολείο ή στο πανεπιστήμιο. Με τον ίδιο τρόπο, οι διακοπές είναι επένδυση όπως και η εργασία. Μάλιστα, υπ' αυτή την έννοια, μπορούμε να πούμε ότι κάθε επαγγελματική απασχόληση είναι επένδυση στον χώρο της εργασίας. Η τελευταία, σε συνδυασμό με όλες τις άλλες επενδύσεις στον εαυτό μας, θα αυξήσει το ανθρώπινο κεφάλαιό μας και θα μας επιφέρει ακόμη καλύτερες αποδόσεις και υψηλότερα εισοδήματα. Συνεπώς στο επίκεντρο του ανθρώπινου κεφαλαίου δεν βρίσκεται η εργασία αλλά η φροντίδα του εαυτού μας. Αυτό δεν σημαίνει ότι όλες οι επενδύσεις είναι απαραίτητα καλές. Υπάρχουν και ζημιογόνες επενδύσεις, οι οποίες όχι μόνο δεν αυξάνουν το ανθρώπινο κεφάλαιό μας, αλλά το κατασπαταλούν, υπονομεύοντας έτσι τις ικανότητές μας για εργασία.

Στην περίοδο της πανδημίας πλέον τα όρια ανάμεσα στον οικογενειακό και τον επαγγελματικό χώρο, τη φυσική και την εικονική παρουσία συγχέονται. Η απουσία κοινωνικής επαφής, η αδυναμία μετακίνησης για λόγους ψυχαγωγίας ή εργασίας, η βίαιη αλλαγή στις συνθήκες κατά τις οποίες απολαμβάνουμε πολιτισμικά αγαθά όπως το θέατρο, η μουσική και ο κινηματογράφος, ακόμη και οι περιορισμοί στην κατανάλωση υλικών αγαθών ή η σχεδόν μόνιμη απαγόρευση εξόδου σε μπαρ και εστιατόρια, βασικοί χώροι κοινωνικοποίησης, έχουν ανατρέψει τα δεδομένα μας. Όλες αυτές οι αλλαγές μάς οδηγούν στο συμπέρασμα ότι τελικά μάθηση δεν είναι η τυφλή προσήλωση σε τρόπους και νοοτροπίες του παρελθόντος, αλλά η βιωματική εμπειρία και η ικανότητα του ατόμου να εμπλουτίζει διαρκώς τον πνευματικό και ψυχικό του κόσμο. Η μεταβατική περίοδος που διανύουμε αποδεικνύει περίτρανα ότι μάθηση είναι η διαρκής επανεφεύρεση του εαυτού μας.

Χριστιάς, Παναγιώτης, «Η μάθηση στην εποχή της πανδημίας (μέρος II)», *Η Καθημερινή*, 18 Μαρτίου 2021. (απόσπασμα)

Ερώτηση 1:

Να αποδώσετε περιληπτικά το περιεχόμενο του πιο πάνω κειμένου σε 130-150 λέξεις.

II. ΚΕΙΜΕΝΑ – ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ (30 ΜΟΝΑΔΕΣ)

Να απαντήσετε σε όλες τις ερωτήσεις των κειμένων που ακολουθούν:

Κείμενο II: Διαδίκτυο ασυδοσίας ή διαφανής Παγκόσμια υποδομή;

Το Διαδίκτυο παρέχει δυνατότητες συμβολικών και πραξιακών ανταλλαγών οικουμενικά. Προσφέρεται για καταγραφή, απεικόνιση, αρχειοθέτηση, ανάσυρση, αποκεντρωμένο διαμοιρασμό και διάδοση πληροφοριών οριζοντίως και καθέτως. Τα διαδικτυακά δεδομένα διασχίζουν σωρεία οριζόντιων κόμβων, προσκομίζοντας διαφάνεια. Καθώς όλα ρέουν ακατάπαυστα, ανθρώπινες πράξεις καταγράφονται, απεικονίζονται και προβάλλονται, συχνά αυθαίρετα, παραβιάζοντας την ιδιωτικότητα. **Στη δημοκρατία, διαφάνεια και λογοδοσία αποτελούν αυταξίες.**

Οι κυβερνήσεις **υιοθετούν** μέτρα διαφάνειας, λογοδοσίας και διαύγειας χρηστής διαχείρισης δημόσιων πόρων. Στη συγκρότηση του Διαδικτύου, ωστόσο, εντάχθηκε επιλεκτικά η μυστικότητα. Όταν ιδιωτικοποιήθηκε το αμερικανικό δημόσιο-στρατιωτικό Διαδίκτυο Arpanet, το οποίο σταδιακά μετεξελίχθηκε στο εμπορευματοποιημένο Διαδίκτυο που γνωρίζουμε, θεμελιώθηκε η ανωνυμία, στοχεύοντας στην προστασία κυρίαρχων δρώντων και διαχειριστών. Επιβλήθηκε η συνθήκη ανωνυμίας-ψευδωνυμίας και το **απροσπέλαστο** στη λειτουργία επιχειρήσεων και πλατφορμών, επιλογή που ασφαλώς **αντίκειται** στη διαφάνεια.

Για παρανομίες εντός και μέσω Διαδικτύου πληροφορηθήκαμε από εσωτερικούς πληροφοριοδότες. Η διαδικτυακή ανωνυμία βαραίνει κυβερνήσεις και κυρίαρχους διαχειριστές, καθώς με ευθύνη τους συγκαλύφθηκαν παρανομίες «πρωταθλητών», ιδίως εταιρειών και απλών χρηστών. Επιδιώκοντας να κυριαρχήσουν στο παγκοσμιοποιημένο, ανταγωνιστικό περιβάλλον, ώστε να κερδοσκοπούν προνομιακά, πολλοί παίκτες εκτρέπονται. Ακόμη χειρότερα, κάποιοι εγκληματούν στρατηγικά, συστηματικά. Το προνόμιο της ανωνυμίας ευνόησε όσες αγοραίες δυνάμεις ανέλαβαν την εκμετάλλευση, «ελεγκτική ιδιοκτησία» και διαχείριση του Διαδικτύου, καθώς το επίκτητα εγγενές χαρακτηριστικό **υποθάλπει** το ρίσκο, προστατεύοντας εγκληματίες. Η ανθρωπότητα πληρώνει ποικιλοτρόπως εκείνη την πολιτικά δοτή ασυδοσία. Οι καταγγελίες διαφθοράς δεν έχουν τελειωμό. [...]

Η έκθεση «IOCTA 2020» της Europol τεκμηριώνει **ατράνταχτα** την πελώριων διαστάσεων διαδικτυακή εγκληματικότητα και αποτελεί καταπέλτη. Προσκομίζει στοιχεία για πολλαπλά είδη ψηφιακών παρανομιών. Καταγράφει μια **ζοφερή** πραγματικότητα και ένα μέλλον δυσοίωνο. **Αποσαφηνίζεται** παράλληλα πως είναι αδύνατον να αντιμετωπιστούν τα τερατώδη μαζικά εγκλήματα με τις διαθέσιμες δυνάμεις αστυνόμευσης και δικαίου. Εξαιτίας της βίαια κερδοσκοπικής εμπορευματοποίησης του Διαδικτύου, σοβαρές βλάβες πλήττουν εκατομμύρια θυμάτων, ενώ η κοινωνία διαβρώνεται και εκφασίζεται.

Οι εγκληματικές εταιρείες σωματεμπορίας, πορνογραφίας, trafficking κ.ά. **δελεάζουν** και αποσπούν την προσοχή ενηλίκων και παιδιών με εφαρμογές ψυχολογικής καθήλωσης. Εγκλωβίζουν τα θύματά τους παγιδεύοντας τα με τεχνάσματα τα οποία εκλύουν ορμόνες ευφορίας, ικανοποίησης και εθισμών, όπως η σεροτονίνη και η ντοπαμίνη. Ανύποπτοι έφηβοι καθηλώνονται σε βάρβαρα κερδοσκοπικά περιβάλλοντα πορνογραφικοποίησης,

σεξουαλικών και άλλων ικανοποιήσεων, ενώ δηλητηριάζονται σεξουαλικά, εθιζόμενοι να περιφρονούν «τη γυναίκα», εξωθούμενοι στον μισογυνισμό. Οι Αρχές, ενώ γνωρίζουν τις σωρευτικές παρανομίες και θυματοποιήσεις, συχνά αδυνατούν να παρέμβουν. «Αδρανούν» επειδή τα εγκλήματα έχουν εξωχώρια εκπόρευση και πλανητικές διαστάσεις, ενώ οι κυβερνητικές δικαιοδοσίες εκτείνονται μέχρι τα σύνορα. **Το «παράδοξο» αδιέξοδο** συνεπάγεται πως μόνο αυστηροί, παγκόσμια δεσμευτικοί νόμοι θα μπορούσαν να αντιμετωπίσουν την έκρυθμη, φευγαλέα διαδικτυακή εγκληματικότητα και τον υφέρποντα φασισμό, αφού το κράτος δικαίου «εθνικής εμβέλειας» κηρύσσεται συχνά ανίσχυρο. **Διακυβεύονται**, συνεπώς, ζωτικά συμφέροντα, ζωής και ασφάλειας, καθώς και η ελευθερία πολιτικών επιλογών.

[...]

Το βέβαιο είναι πως μεμονωμένα τα κράτη δεν επαρκούν για να ελέγξουν την αχανή, χαώδη επικράτεια του Διαδικτύου. Αδυνατούν να ρυθμίσουν ένα πεδίο φύσει πλανητικών διαστάσεων και να εγγυηθούν ασφάλεια και ευημερία. [...] Το Διαδίκτυο ως έχει είναι εγγενώς **επιρρεπές** στην εγκληματικότητα. Το χάος της ανομίας μπορεί να θεραπευθεί πλέον με τετραμερή παγκόσμια συνέργεια: υπερκρατικής, κρατικής ρύθμισης, αυτορρύθμισης επιχειρήσεων Διαδικτύου και αυτορρύθμισης ατομικών χρηστών. Για να καταστεί εφικτή η υπεύθυνη αλληλόδραση πολιτών, είναι απαραίτητα μαθήματα ψηφιακής συλλειτουργίας και επικοινωνίας, που απουσιάζουν παντελώς. Όπως με τους ζωτικούς κινδύνους της κλιματικής κρίσης, έτσι και στο ρευστό χάος της διαδικτυακής ανομίας τα οικουμενικά αδιέξοδα μπορούν να αντιμετωπιστούν μόνο συνολικά, σε παγκόσμιο επίπεδο.

Καϊτατζή-Γουίτλοκ, Σοφία, «Διαδίκτυο ασυδοσίας ή διαφανής Παγκόσμια υποδομή;», *Το Βήμα*, 23 Οκτωβρίου 2021. (διασκευή)

Ερώτηση 2:

«Στη δημοκρατία, διαφάνεια και λογοδοσία αποτελούν αυταξίες.»

Σε ποιο βαθμό, σύμφωνα με τη συγγραφέα του **Κειμένου II**, η λειτουργία του διαδικτύου διέπεται από τις πιο πάνω αξίες; Να τεκμηριώσετε την απάντησή σας με **τρία (3)** συγκεκριμένα στοιχεία του κειμένου.

(8 μονάδες)

Ερώτηση 3:

Τι εννοεί η συγγραφέας με τη φράση **“το «παράδοξο» αδιέξοδο”** και πώς αυτό μπορεί να ξεπεραστεί, σύμφωνα με όσα αναφέρονται και στις δύο τελευταίες παραγράφους του **Κειμένου II**;

(6 μονάδες)

Κείμενο III: Η δομική σχέση παραποιημένων ειδήσεων και διαδικτύου

Από τις πολλές πτυχές του διαδικτύου, ορισμένες που θεωρούμε πως έχουν ιδιαίτερη σημασία για το υπό μελέτη φαινόμενο των παραποιημένων ειδήσεων είναι, μεταξύ άλλων, οι ακόλουθες:

Σε αντίθεση με τα παλιά Μέσα, η είσοδος ατόμων ή ομάδων (π.χ. οργανισμών, εταιρειών κ.ά.) στη διακίνηση πληροφοριών (πολλές από τις οποίες χαρακτηρίζονται ειδήσεις χωρίς να είναι) δεν είναι περιορισμένη. Το διαδίκτυο είναι ένα χαμηλού κόστους μέσο δημοσιότητας. Ως εκ τούτου μπορεί κάποιος, άτομο ή ομάδα, να δημοσιεύσει οποιαδήποτε πληροφορία, είδηση ή μη, πρωτότυπη ή κλεμμένη. Κατά συνέπεια, ένα μεγάλο μέρος του πρωτογενούς (και όχι μόνο) περιεχομένου, ειδικά στα Μέσα Κοινωνικής Δικτύωσης (ΜΚΔ), είναι και χαμηλής ποιότητας επικοινωνιακό προϊόν, στο οποίο εντάσσονται και οι παραποιημένες ειδήσεις. Επιπλέον δεν υφίστανται οι περιορισμοί που ισχύουν για την τηλεόραση και το ραδιόφωνο, λόγω σπανιότητας των πόρων (συχνοτήτων). Έτσι, δίπλα στους έγκυρους επαγγελματικούς δημοσιογραφικούς οργανισμούς συνυπάρχουν ισότιμα ιστοσελίδες, οι οποίες δημοσιεύουν συστηματικά ή περιστασιακά παραποιημένες ειδήσεις.

[...]

Η χρήση του διαδικτύου και ακόμα περισσότερο των ΜΚΔ προϋποθέτει και παράγει την εξατομικευμένη χρήση ή ακόμα περισσότερο την κοινωνική απομόνωση των ατόμων στον φυσικό χώρο. Η κοινωνική απομόνωση όμως συνεπάγεται τη μικρότερη off-line συμμετοχή σε διάφορα Σώματα της κοινωνίας πολιτών, τον μεγαλύτερο ή μικρότερο περιορισμό των ατόμων σε ομόφιλες ομάδες. Ως αποτέλεσμα, ο διαδικτυακός διάλογος εκφεύγει συχνά του ορθολογικού πλαισίου, καθώς διασταυρώνονται Λόγοι που ανήκουν σε διαφορετικές κατηγορίες, με διαφορετικές αφετηρίες, παραδοχές και πληροφορίες.

[...]

Μια ακόμα τεχνική-ρηματική δυνατότητα του διαδικτύου και ιδιαίτερα των ΜΚΔ, που λειτουργεί ευνοϊκά προς την παραποιημένη ενημέρωση, είναι η δυνατότητα αποστολής εξατομικευμένων παραποιημένων ειδήσεων, ώστε να ανταποκρίνονται στις προδιαθέσεις του κοινού και έτσι να γίνονται από αυτό αποδεκτές ως αξιόπιστες χωρίς ιδιαίτερη αμφιβολία ή εμπόδια. Όπως επισημαίνει η Tufekci (2017), το Facebook μπορεί να αποκαλύψει επακριβώς ποιος διαβάζει ποιες ειδήσεις και με τι περιέχοντα στερεότυπα. Έτσι, η αυξημένη χρήση πολύπλοκων αλγορίθμων έχει εμβαθύνει τον βαθμό και την επιρροή με την οποία δημιουργούνται και διατηρούνται, οι «θάλαμοι αντήχησης» (echo chambers) και οι «φιλτραρισμένες φούσκες» (filter bubbles), που προαναφέραμε. Μέσα σε αυτούς τους «θαλάμους αντήχησης», τα ακροατήρια διάκεινται περισσότερο ευνοϊκά να δεχθούν ως αξιόπιστες και να αναδιανείμουν παραποιημένες ειδήσεις, σε σύγκριση με πληροφορίες που έρχονται έξω και μακριά από αυτά.

Κατά συνέπεια, μπορεί κάποιος με βάση αυτά τα δεδομένα να δημιουργήσει τις πιο πιστευτές για κάθε συγκεκριμένο άτομο παραποιημένες ειδήσεις. [...]

Καθοριστικής σημασίας παράγοντας για την άνθηση των παραποιημένων και ψευδών ειδήσεων είναι η δημιουργία πολλαπλών δημοσίων σφαιρών στο διαδίκτυο και στα ΜΚΔ και ιδιαίτερα η διασύνδεση του χρήστη με άλλους χρήστες, με τους οποίους συνδέεται με δεσμούς πολιτιστικής ή πολιτικής, θρησκευτικής, ιδεολογικής κ.λπ. ομοφιλίας. Η συνθήκη

αυτή λειτουργεί ευνοϊκά ώστε να δέχεται ο χρήστης ως αξιόπιστη την είδηση που κυκλοφορεί στο δίκτυο των πολιτιστικά, πολιτικά κ.λπ. ομότιμών του.

Τέλος, μια ακόμη πτυχή του διαδικτύου είναι η κοινωνική απομόνωση του χρήστη, σε συνδυασμό με το ανταγωνιστικό και πραγματικά ή φανταστικά κινδυνώδες κοινωνικό περιβάλλον, στο οποίο η συλλογική δράση υποχωρεί ενώ η ιδεολογική ερμηνεία των κοινωνικών διαφορών μειώνει την αίσθηση οντολογικής ασφάλειας. Ως συνέπεια μειώνεται η εμπιστοσύνη του ατόμου στον κόσμο που το περιβάλλει, ιδιαίτερα στον πολιτιστικά, πολιτικά κ.λπ. διαφορετικό από τον δικό του κόσμο. Αυτό το περιβάλλον ευνοεί την εκδήλωση μεροληψίας και την ενεργοποίηση στερεοτύπων και προκαταλήψεων στην αντίληψη του κόσμου, ευνοεί τη ρητορική μίσους και επιθετικής συμπεριφοράς στο διαδίκτυο.

Πλειός, Γιώργος (2021). *Παραπονημένες ειδήσεις (fake news): Ο μετασχηματισμός της προπαγάνδας στην κοινωνία της ενημέρωσης*. Αθήνα: Gutenberg (Κεφ. 4, ενότητα 2.3, σσ. 211-218). (απόσπασμα-διασκευή)

Ερώτηση 4:

Να εξηγήσετε τον μηχανισμό που οδηγεί στη δημιουργία και τη διάδοση παραπονημένων ειδήσεων στο διαδίκτυο, όπως παρουσιάζεται στο **Κείμενο III**. (140-160 λέξεις)

(8 μονάδες)

Ερώτηση 5:

Στο **Κείμενο II** και στο **Κείμενο III** παρουσιάζονται ψυχοκοινωνικές επιπτώσεις στο άτομο, εξαιτίας της παγίδευσής του στο διαδίκτυο.

Να τεκμηριώσετε την πιο πάνω διαπίστωση με αναφορές σε **δύο (2)** σημεία από κάθε κείμενο.

(8 μονάδες)

ΜΕΡΟΣ Β΄: ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΓΡΑΠΤΟΥ ΛΟΓΟΥ (30 ΜΟΝΑΔΕΣ)

Ο μικρόκοσμος του σχολείου αντανακλά μια κοινωνία που ακόμη θεωρεί το διαφορετικό προβληματικό. Σε αυτό το περιβάλλον ο/η εκπαιδευτικός καλείται να αγκαλιάσει όλα ανεξαιρέτως τα παιδιά.

Αφού σχολιάσετε με τεκμηριωμένη επιχειρηματολογία την πιο πάνω θέση, να εξηγήσετε τον ρόλο που καλείται να διαδραματίσει σήμερα ο/η εκπαιδευτικός σε ένα σύγχρονο διαπολιτισμικό σχολείο και να παρουσιάσετε συνοπτικά **δύο (2)** συγκεκριμένες δράσεις/ενέργειες που θα μπορούσαν να αναπτυχθούν σε ένα τέτοιο σχολείο.

(500-600 λέξεις)

ΜΕΡΟΣ Γ΄: ΓΛΩΣΣΙΚΕΣ ΑΣΚΗΣΕΙΣ (20 ΜΟΝΑΔΕΣ)

1. Να γράψετε **ένα (1) συνώνυμο** για καθεμία από τις ακόλουθες, έντονα γραμμένες, λέξεις του **Κειμένου II**, διατηρώντας τη σημασία που έχουν σε αυτό, καθώς και τον γραμματικό τους τύπο. Στο τετράδιο απαντήσεών σας να γράψετε μόνο τα συνώνυμα.

(α) απράνταχτα
(β) αποσαφηνίζεται
(γ) δελεάζουν

(3 μονάδες)

2. Να γράψετε **ένα (1) αντώνυμο** για καθεμία από τις ακόλουθες, έντονα γραμμένες, λέξεις του **Κειμένου II**, διατηρώντας τον γραμματικό τους τύπο, ώστε να δίνεται η αντίθετη σημασία από αυτήν που έχουν στη συγκεκριμένη φράση. Στο τετράδιο απαντήσεών σας να γράψετε μόνο τα αντώνυμα.

(α) υιοθετούν
(β) απροσπέλαστο

(2 μονάδες)

3. Να συμπληρώσετε τα κενά των πιο κάτω προτάσεων, σχηματίζοντας, με βάση τα συμφραζόμενα, τον κατάλληλο τύπο του ρήματος που βρίσκεται στην παρένθεση. Στο τετράδιο απαντήσεών σας να γράψετε μόνο τα ρήματα που θα σχηματίσετε.

(α) Στη χθεσινή συνεδρία, η Διευθύντρια του σχολείου _____ (εφιστώ) εξαρχής την προσοχή των εκπαιδευτικών στη σημασία της πιστής τήρησης του υγειονομικού πρωτοκόλλου.

(β) Αυτή τη φορά πρέπει να _____ (αναλαμβάνομαι) οι ευθύνες από όλους.

(γ) Η κυβέρνηση ανακοίνωσε ότι σύντομα θα _____ (αίρω) τους περιορισμούς διακίνησης.

(3 μονάδες)

4. Στο κείμενο που ακολουθεί υπάρχουν γλωσσικά και ορθογραφικά λάθη. Να εντοπίσετε **πέντε (5)** λάθη και να τα διορθώσετε. Στο τετράδιο απαντήσεών σας να γράψετε: (α) τις λανθασμένες λέξεις/φράσεις και (β) τις διορθωμένες.

Η συζήτηση στον Καθηγητικό Σύλλογο, εν όψει των Εξετάσεων Τετραμήνων, επικεντρώθηκε στις προϋποθέσεις ουσιώδους μάθησης που πρέπει να πληροί η εξ' αποστάσεως εκπαίδευση, ώστε να επιτεύξει τα καλύτερα μαθησιακά αποτελέσματα. Το γεγονός ότι κλήθηκαν επείγον να διδάξουν διαδικτυακά, χωρίς να έχει προηγηθεί η απαραίτητη επιμόρφωση, προκάλεσε έντονη δυσφορία στον εκπαιδευτικό κόσμο. Συζητήθηκαν, περεταίρω, ζητήματα σχετικά με την αξιολόγηση των αποκτηθέντων γνώσεων των μαθητών και των μαθητριών κατά την περίοδο της πανδημίας.

(5 μονάδες)

5. Δίνονται πιο κάτω **πέντε (5) ζεύγη λέξεων** (1-5). Η πρώτη λέξη κάθε ζεύγους βρίσκεται έντονα γραμμένη στο **Κείμενο II**:

- (1) αντίκειται – ενδείκνυται
- (2) υποθάλπει – υποσκάπτει
- (3) ζοφερή – σκοτεινή
- (4) διακυβεύονται – ενταφιάζονται
- (5) επιρρεπές – ευεπίφορο

Ποιο/Ποια από αυτά αποτελεί/ούν ζεύγος/η συνωνύμων; Να επιλέξετε την ορθή απάντηση από τα πιο κάτω **(α-ε)** και να τη γράψετε στο τετράδιο απαντήσεών σας:

- (α)** Μόνο το (4)
- (β)** Μόνο το (2), το (3) και το (4)
- (γ)** Μόνο το (1) και το (5)
- (δ)** Μόνο το (1), το (3) και το (4)
- (ε)** Μόνο το (3) και το (5)

(2 μονάδες)

6. Να επιλέξετε από το πιο κάτω πλαίσιο την κατάλληλη σε κάθε περίπτωση λέξη, έτσι ώστε να συμπληρώνεται ορθά το νόημα των προτάσεων. Στο τετράδιο απαντήσεών σας να γράψετε μόνο τη λέξη που αντιστοιχεί σε κάθε πρόταση.

(i) αναγωγή	(ii) απαγωγή	(iii) διαγωγή	(iv) διεξαγωγή
(v) εξαγωγή	(vi) επαγωγή	(vii) προσαγωγή	(viii) υπαγωγή

(α) Η _____ έγκυρων συμπερασμάτων γίνεται μετά από προσεκτική μελέτη των δεδομένων.

(β) Η μετάταξη της σήμαινε και την _____ της σε άλλη Διεύθυνση του Υπουργείου Παιδείας, Πολιτισμού, Αθλητισμού και Νεολαίας.

(γ) Η παραβατική τους συμπεριφορά οδήγησε στο να μειωθεί η _____ τους από τον Καθηγητικό Σύλλογο.

(δ) Η _____ της νίκης σε θρίαμβο ήταν αποτέλεσμα της συντριπτικής υπεροχής της ομάδας καλαθοσφαίρισης του σχολείου μας.

(2 μονάδες)

7. Να αντικαταστήσετε την υπογραμμισμένη λέξη/φράση κάθε πρότασης με μία από τις τέσσερις επιλογές που δίνονται σε κάθε περίπτωση, ώστε να αποδίδεται σωστά η σημασία της. Στο τετράδιο απαντήσεών σας να γράψετε μόνο τις λέξεις/φράσεις που θα επιλέξετε.

(i) Η κρίση της πανδημίας άλλαξε άρδην τα δεδομένα.

- (α) επιφανειακά   (β) εκ θεμελίων
(γ) υπερβολικά   (δ) εις βάθος

(ii) Η Υπηρεσία Προσωπικού έστειλε εκ παραδρομής τον φάκελο με τα προσωπικά μου στοιχεία σε λανθασμένη διεύθυνση.

- (α) κατ' επανάληψη   (β) εκ περιτροπής
(γ) από απροσεξία   (δ) αρχικά

(iii) Στην Κοινοβουλευτική Επιτροπή Παιδείας και Πολιτισμού τέθηκε επί τάπητος το θέμα της βελτίωσης των μαθησιακών αποτελεσμάτων.

- (α) επιτακτικά   (β) κάτω από το χαλί
(γ) για συζήτηση   (δ) άμεσα

(3 μονάδες)

Η ΟΡΘΟΓΡΑΦΙΑ ΑΞΙΟΛΟΓΕΙΤΑΙ ΣΕ ΟΛΟ ΤΟ ΓΡΑΠΤΟ ΜΕ 10 ΜΟΝΑΔΕΣ

ΤΕΛΟΣ ΕΞΕΤΑΣΤΙΚΟΥ ΔΟΚΙΜΙΟΥ

© Copyright 2021 – Υπουργείο Παιδείας, Πολιτισμού, Αθλητισμού και Νεολαίας
Απαγορεύεται η αναδημοσίευση με οποιοδήποτε μέσο όλου ή μέρους του περιεχομένου χωρίς τη συγκατάθεση του εκδότη.